

OOSTVLAAMSCHE ZANTEN.

Mededeelingen van den Bond van Oostvlaamsche Folkloristen.
Maatschappij zonder winstbejag.

TWEEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT.

De leden ontvangen de mededeelingen gratis	Redaktie: F. Van Es, Brabantstr., 25, Aalst.	Prijs per n ^o : 3 fr.
Jaarlijksche bijdrage voor het lidmaatschap: 15 frank.	Postcheckrekening 2043,98 P. Luyckx, Gent.	Abonnementsprijs buitenland: 4 belga's.

Plechtige Opening der Folklore-tentoonstelling in het Feestpaleis te Gent.

De Folklore-tentoonstelling ingericht door onzen bond in de Sechiari-zaal van het Feestpaleis te Gent werd plechtig geopend op 12^e Juli jl., te 4 uur 's namiddags.

Onder de aanwezigen troffen wij aan: de hh. Weyler, gouverneur, Vanderstegen, burgemeester, D. Cnudde, volksvertegenwoordiger, Van de Velde, lid der Bestendige Afvaardiging, De Vos, arrondissementskommissaris, G. De Bruyne, beheerder-opziener der Hoogeschool, Kanunnik Vanden Gheyn, A. Van Werveke, eere-konservator der Monumenten, Prof. P. Bergmans, Mejuffer Boonants, schepen.

Prof. P. De Keyser, voorzitter van de inrichtende commissie, sprak volgende openingsrede uit:

Mijnheer de Gouverneur,
Mijnheer de Burgemeester,
Dames en Heeren,

De Bond der Oostvlaamsche Folkloristen is gelukkig door de tentoonstelling van folklore — de vierde tentoonstelling sedert zijn stichting vijf jaar geleden — eenige bloempjes te kunnen vlechten in den bloemrijken krans van feestelikheden, waarmede het honderdjarig herdenkingsfeest van de Belgische Onafhankelijkheid te Gent wordt gevierd.

Te midden van den schat van bloemen van de prachtige Bloemenfeërie zijn onze bloempjes slechts te vergelijken bij nederige viooltjes.

Ons bloemenpartijtje zoekt in het geheel niet op te vallen door schitterende kleuren, noch tracht het zich op te dringen door balsemende geuren, het is enkel een stil en ingetogen dochterken van Flora te midden van haar meer pronkloevende zusters; het is het violentuiltje der honderdjarige volksherinnering!

De Oostvlaamsche Folkloristen hebben het gewaagd dit folkloristisch "boekjeetje" van onder zijn glazen stolp te nemen en het onder de oogen te brengen van de kleinkinderen en achterkleinkinderen van diegenen, die het honderd jaar geleden hebben samengelezen.

Zij hebben het, bloempje na bloempje, in antieke vaasjes gestoken, opdat de bezoekers van deze tentoonstelling als in het betooverd Slot van de Schoone Slaapster in het Bosch, het leven van onze voorouders van 1830 in mystieke schoonheid zouden nagenieten.

* * *

We hebben getracht de bezoekers te verplaatsen in een stad die, niettegenstaande de industrie haar omstreeks 1830 tot de tweede belangrijke stad van België had gemaakt: het Manchester van het Vaderland, toch menig ouderwetsch aspect en menig eigenaardig volksgebruik uit vroeger tijd had bewaard.

Ze zullen, in de volgorde ons door de tentoonsteliingslokalen opgelegd, achtereenvolgens kennis maken met het Gentsche volksinterieur en vooral met het Gentsche "Staminee".

Dat Gentsche "staminee", waarvan de oude Gentenaar zooveel hield, werd hier op bijzonder gelukkige wijze aan het verleden en de vergetelheid ontrukkt dank zij den heer Van Thorenburg.

Noode zullen de oude Gentenaars deze gezellige vergaderplaats verlaten, waar ze nog in hun jeugd hun langgesteelde pijpen hebben gerekt, met de kaarten of met den

teerlingbak gespeeld, met elkander gepraat over de aangelegenheden des dagelijkschen levens en over de politiek van den dag, onder het vaderlijk oog van den baas of het waakzaam oog van de bazin, die het zich tot een eer rekende de dorstige "habitués" „ tijdig te voorzien van een pint onvervalschten "tripel" „ of 'n druppel echten "klaren" „.

Ze zullen zich opnieuw het Gentsche "Spelleken" „ herinneren, wanneer ze voorbij het Marionetten-theater zullen wandelen en met de typische oude poppen, vreugd of schrik hunner kinderjaren, van dichtbij zullen kennis maken. Evenzeer als sommige Gentsche volkstypen leven "Gust" „ en "Pierken" „ in het geheugen van vele Gentenaars voort.

Voor de liefhebbers van Oud-Gent zal het een leerrijk genoeg zijn de vervormingen van onze stad sedert 1830 op plans en afbeeldingen, waaronder meesterstukken van teeken- en schilderkunst, na te gaan. Aan de rijke verzamelingen van de Universiteitsbibliotheek, waarover de Heer Paul Bergmans met piëteitsvolle liefde waakt, en van den immer jovialen en bereidwilligen Heer Speltinck zullen ze dat genot te danken hebben.

Ook het godsdienstig leven, in 't bijzonder het leven van de begijntjes en de praktijken van de volksdevotie, bekleedt een aanzienlijke plaats in onze herdenking van het Gentsche volksleven. Zonder de medewerking van de begijnhoven zelf, waarvoor onzen innigsten dank, ware deze afdeeling niet geworden wat ze thans is : een stil, wijdingsvol hoekje in het drukke tentoonstellingsleven.

Steeds zijn de Maatschappijen als de bloemen te Gent talrijk en verscheiden geweest, al was hun leven als dat van de bloemen soms kortstondig van duur.

Van hun verganen bloei getuigen de vaandels, de trofeeën, de eereteekens en juweelen, die in het Folkloremuseum een Gentsch Pantheon hebben gevonden.

Gelukkig de maatschappijen, die zooals de Hoofdgilden en de Rederijderskamer : de Fonteyne, de eeuwen hebben getart en thans fier zijn hunne adelsbrieven en relikwieën van 1830 hier te kunnen uitstellen.

Sedert een eeuw heeft de mode dikwijls genoeg de "philosophen", doen schuddebollen, maar steeds hebben de gispers en belagers van de wisselvallige Dame Mode er het bijltje moeten bij neerleggen.

Niet zonder verbijstering zullen de Zeilen van de mode van gisteren moeten vaststellen hoe het schoone geslacht van tegenwoordig terugkeert naar de drachten van 1830.

Eeuwige terugkeer der Dingen !

Aldus brengt de Mode een cirkelgang tot aanschouwing, die men dikwijls genoeg in de folklore vaststelt ; de wet der nabootsing van hoog door laag geldt ook hier, het volk produceert niet, maar reproduceert, maar niet de nabootsing, niet het feit, is het voornaamste voor den folklorist, maar de wijze waarop de volksziel op de modellen heeft gereageerd om ze naar eigen behoeften en eigen smaak aan te passen.

Maar reeds heeft de hoorn van den heetebroodbakker weerklonken ! Hoe gaarne lieten de Gentenaars van den ouden tijd het zich goed smaken : de oude bakkerswinkel met zijn uitstalling van zooveel lekkers zal wel menigeen doen water-tanden. We hebben er, dank zij onze medeleden, de heeren De Vynck, voor gezorgd dat dit ook anders dan in verbeelding hoeft te geschieden. Wie weet komen door dit tastbaar voorbeeld de oude Gentsche snoeperijen, die sedert jaren onvindbaar zijn, niet opnieuw in de mode ?

Want is het geen eigenaardig verschijnsel, dat, op het oogenblik dat de Cosmopolitisme overal veld wint, als door een natuurlijke reactie de volkeren zich schrap zetten tegen de verdringing van hunne aloude volksgebruiken en in feesten, optochten en tentoonstellingen de folklore overal meer en meer vertegenwoordigd is ?

Het is alsof de moderne volkeren zich bewust zijn geworden dat om iets te beteekenen in een Volkerenbond, zij als volk hun eigen wezen niet mogen verloochenen, met een woord : zich zelf moeten zijn !

Zooals elk volk een eigen manier heeft om zijn levens-ideaal uit te drukken, heeft het ook een eigen wijze om uiting te geven aan zijn vroolijkheid en zijn levenslust.

En zoolang een volk levenskrachtig is, is het vroolijk en brengt het onbewust folklore voort.

Daarom ben ik, met den Belgischen folklorist Albert Marinus, den uitgever van "Brabantsche Folklore", de meening toegedaan dat de folklore eeuwigdurend is, dat zij zich voortdurend vernieuwt, dat elke levenskrachtige en levenslustige generatie de folklore van het volgende geslacht voorbereidt.

*
* *

Vooraleer U thans eindelijk uit te noodigen de folklore van de generatie van 1830 met een rondgang te vereeren, blijft mij nog de aangename, doch kiesche taak over allen zonder onderscheid te bedanken die medegewerkt hebben tot het wellukken van deze tentoonstelling: de openbare besturen van Staat, Stad en Provincie en hunne achtbare vertegenwoordigers en bestuurders, de talrijke verzamelaars: de Heeren Van Thorenburg, Speltinck en Prof. Vercoullie, die ons tijdelijk hunne schatten hebben afgestaan, de leden van het Provinciaal Komiteit, die ons met raad en daad in de mate hunner krachten of door hun invloed hebben bijgestaan.

Vanwege mijn mede-bestuursleden van den Bond werd mij op het hart gedrukt mede te deelen, dat de ondernemingen van den Bond naamloos geschieden. Hoe gaarne ik als voorzitter hier in het openbaar hulde had willen brengen aan het beleid en de offervaardigheid van den Beheerder en aan het talent en de weergalooze vlijt van den Regisseur van deze tentoonstelling, het is mij niet toegelaten hunne nederigheid geweld aan te doen.

Uwe vereerende tegenwoordigheid en belangstelling beloonen ons allen ruim voor de moeite, die wij aan deze tentoonstelling, het eerste lustrum-feest van ons bestaan als bond van folkloristen, hebben besteed.

De h^r Burgemeester antwoordde in dezer voege:

Gij zult het u zeker wel herinneren, Heer Voorzitter, dat het tijdens uwe tentoonstelling van verleden jaar in het Museum der Lange Steenstraat was, dat ik u het ontwerp uiteenzette, om ter gelegenheid der Eeuwfeesten eene

folklore-tentoonstelling in te richten, bijzonder gewijd aan het historisch tijdperk, dat wij thans vieren en dat de Belgische Onafhankelijkheid zag bevestigen.

Was het, inderdaad, niet hoogst wenschelijk, in deze dagen van vreugde en feest, nog eens aan het huidig geslacht het leven en de zeden onzer groot- en overgrootvaders voor oogen te brengen, hun het toenmalig uitzicht onzer stad uit te beelden, ten einde aldus beter den verloopenen tijd te kunnen meten en nader vertrouwd te worden met elke der bladzijden van de vaderlandsche en plaatselijke geschiedenis, die wij nu vooral gretig doorbladeren.

En wat spreekt er inniger tot de volksziel dan het tafercel zijner oude tradities? Want, indien deze laatste zich in den loop des tijds vervorinden, zijn ze toch bijna nooit heel en al verdwenen, en met een intiem genoegen, met eerbied zelfs, vinden wij er in onze dagelijkschen omgang de menigvuldige sporen van terug. En het is juist in den samenhang dezer geleidelijke omvorming der volkszedes, in het voortleven van zekere karaktertrekken en zekere spontane uitingen van den gewestelijken geest, dat de grondslagen te vinden zijn van onze gehechtheid aan den geboortegrond.

Om echter de onderneming, die wij verleden jaar onder het oog hadden genomen, tot een goed einde te brengen, was de medewerking van noode, van eene vereeniging als de uwe, die bewezen heeft wat ze vermag, die zich, sedert vijf jaar, wijdt aan de studie der folklore van onze streek en zich beijvert om ze te doen kennen en waardeeren.

Uwe vorige tentoonstellingen, in de Lange Steenstraat, hebben veel bijval bij het publiek gekend en ik ben er van overtuigd dat deze, die wij heden inhuldigen, insgelijks een groot succes tegemoet gaat en de belangstelling zal gaande maken niet alleen van de Gentsche bevolking, maar ook van de talrijke vreemdelingen, die dezen Zomer Gent en zijne Bloemenfeërie zullen komen bezoeken.

Van harte dank dus aan den Bond der Oostvlaamsche Folkloristen om de toewijding, de volharding, ik zal er bijvoegen de geestdrift, waarmede hij de taak heeft opgenomen, waarvan wij heden den uitslag kunnen aanschouwen; bij

voorbaat wil ik hem gelukwenschen om het vleiend onthaal dat het publiek hem ongetwijfeld voorbereidt.

Ik stem ten volle in, Heer Voorzitter, met de hulde die gij gebracht hebt aan al diegenen, die aan uwe onderneming hebben medegewerkt, die u de zeldzame of eigenaardige voorwerpen hunner persoonlijke verzamelingen in bruikleen afstonden; aan dezen ook die, nevens u, hunne krachten tenpande stelden om de zalen, die wij zoeven zullen bezoeken, in te richten en te versieren,

Het spijt mij ze hier niet bij name te kunnen noemen, gij wenscht immers, dat hetgeen zij verwezenlijkten een collectief en naamloos karakter behoude. Onze gelukwenschen en onze dankbaarheid zijn er echter slechts te grooter om, daar zij gepaard gaan met onze hulde aan hunne bescheidenheid.

Als burgemeester doet het mij een bijzonder genoegen te kunnen vaststellen dat wij, te Gent, eene groep ijverige liefhebbers van folklore bezitten, zooals wij er ook tellen in de andere domeinen van de geschiedenis, de kunst en de oudheidkunde.

Alle deze vereenigingen van medeburgers, die sterk ingenomen zijn met onze monumenten, onze archieven, onze tradities en met de geschiedenis onzer stede, brengen aan het gemeentebestuur eene zeer gewaardeerde medehulp; het is dank aan hunne werkdadigheid, hunne bevoegdheid en hunne belanglooze toewijding, dat de edelste intellectuele en kunstminnende uitingen hier bij ons eene bijzondere levenskracht aan den dag leggen, waarover wij terecht fier zijn.

Ik koester de hoop dat uwe bond, na het wellukken zijner ondernemingen van heden, ons steeds ter zijde zal staan bij het volbrengen van de taak van morgen; ik wil zeggen het voleinden der inrichting van het blijvend Museum van Folklore, dat voor onze stad, reeds zoo rijk aan monumenten en musea, eene toeristische zienswaardigheid te meer zal worden.

Daar de Feuwfeesten slechts van korten duur zijn, moeten wij trachten er het aandenken van te bewaren door

blijvende werken ; het is onze plicht onze stad zoowel als ons land steeds te verrijken met nieuwe scheppingen ; de bewondering van allen zal er des te grooter om worden en onze gehechtheid des te inniger.

't Is voor deze edele taak, Heer Voorzitter, dat ik beroep doe op u, door de Folklore Tentoonstelling van 1930 geopend te verklaren.

Daarna greep het bezoek van de tentoonstelling plaats. Voor de beschrijving van deze prestatie verwijzen wij naar het Lustrum^r (blz 8-12).

Den volgenden dag, 13^u Juli 's namiddags, werd de tentoonstelling bezocht door Hunne Majesteiten den Koning en de Koningin en door Z. K. H. Prins Karel. De doorluchtige bezoekers werden rondgeleid door Prof. Dr P. De Keyser en E. H. G. Celis. Zij stelden veel belang in de tentoongestelde verzamelingen en wenschten dan ook de inrichters geluk met hun mooie prestatie.

De tentoonstelling bleef open tot 15^u September en was kosteloos toegankelijk voor de bezoekers van de Bloemenfeërie.

In de voorgalerij der Sechiari-zaal werden op Zondagen 14^u en 31^u Augustus, 7^u en 14^u September 's namiddags, telkens drie poppenvertooningen gegeven door het bekende "Spelleken der St. Lievensstraat", het oudste der stad en dat onder de leiding staat van M^w Theresia Blauwers. Deze vertooningen genoten veel bijval. Werden o. a. opgevoerd : Genoveva van Brabant, Baekeland, Rikketikketak, De ontvoerde Dochter, Duivels in huis, Pierot op schildwacht.
